

Få en tyst klass att prata mer

Relationer - Undervisning, Årskurs 4-6

Syfte

En del klasser är tysta där få vågar tala. Det kan gälla i såväl helklass som i mindre grupper. Genom regelbundna samtal kan eleverna lära känna varandra och bli trygga. Om de får samtala ofta utvecklar de förhoppningsvis och tids nog en vana att uttrycka sig.

Läraren reflekterar

Jag brukar börja med vardagsnära och enkla ämnen till att börja med. Jag poängterar att samtalen inte handlar om att eleverna ska prestera eller vinna argumentationer. Det handlar uteslutande om att skapa en vana där de samtalar med någon. Jag brukar inleda lektionerna med dessa korta samtal.

Metod

Jag delar in eleverna i par eller mindre grupper (max 3-4 elever/grupp). Första gångerna uppmanar jag eleverna att samtala ungefär 20-30 sekunder var. Efter några gånger kan tiden höjas successivt. Men passet ska vara kort och koncist. Jag bestämmer ämnet och skriver det på tavlan. Om eleverna behöver stöd och underlag för att samtala om ämnen skriver jag även upp några ord i punktform. Jag brukar variera med olika upplägg och ämnen:

1. Vardagsnära samtalsämnen

Jag uppmanar eleverna att berätta så utförligt som möjligt om ämnet genom att beskriva, berätta och förklara.

- Ett djur som jag tycker om/inte tycker om
- Ett husdjur jag skulle vilja ha
- Min favoritårstid
- Den årstid jag tycker minst om
- Bästa vädret är när...
- Sämsta vädret är när...
- Bästa filmen, serien eller TV-spelet
- Musik jag gillar/inte gillar
- Ett ämne jag tycker om/inte tycker om
- Det borde vi göra oftare/mindre av

2. Antingen eller

När eleverna ska argumentera i "antingen eller" bestämmer jag vilka elever som föredrar det ena eller andra. Argumenten behöver inte vara 100% hållbara.

- Husdjur – Antingen eller: hund eller katt, fiskar eller fågel, marsvin eller kanin, och så vidare
- Året – Antingen eller: sommar eller vinter, våren eller hösten, dag eller natt
- Väder – Antingen eller: snö eller sol, hagel eller regn, kyla eller värme
- Fredagsmyset – Antingen eller: Chips eller smågodis, grönsaker eller popcorn
- I skolan – antingen eller: sovmorgon eller sluta tidigt, måndag eller fredag,

3. Beskriva och förmedla en känsla

Jag skriver känslan på tavlan och låter bara den som ska beskriva se. Framförandet ska präglas av en känsla, till exempel glädje, intresse, förvåning, avsmak/avsky, ilska, ledsenhet, rädsla eller skam. Den som talar berättar hur den

går tillväga för att utföra vardagssysslor, till exempel:

- kokar pasta (vilken pasta, kastrull, koktid, servering, osv)
- borstar tänderna
- bäddar sängen

Efter beskrivningen får övriga i gruppen gissa känslan. Man kan köra samma ämne flera gånger, men variera känslorna.

4. Gestalta en egenskap

Jag skriver en egenskap på tavlan och låter bara den som ska beskriva se. Framförandet ska präglas av nämnda egenskap, till exempel allvarlig, bestämd, diskret, entusiastisk, försiktig, glad, intresserad, och så vidare. Den som talar berättar hur den går tillväga för att utföra vardagssysslor, till exempel:(som läraren skriver på tavlan – bara den som ska beskriva får se) när du berättar hur du går tillväga för att utföra vardagssysslor, till exempel:

- tar dig från hemmet till skolan
- städar ditt rum
- pluggar

Övriga i gruppen gissar egenskapen. Man kan köra samma ämne flera gånger, men variera egenskaperna.

5. Rövarhistorier

Dessa kan fungera när eleverna har blivit varma i kläderna. Ge eleverna en rubrik där de ska hitta på en fortsättning:

- När kungen bjöd mig på middag ...
- Jag vann Nobelpriset ...
- Det bor ett spöke i min källare och ...
- När jag gick vilse till skolan ...
- När mitt husdjur åt upp min läxa ...

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Centralt innehåll*

Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument.

Betygskriterier*

Eleven samtalar om och diskuterar varierande ämnen på ett sätt som utvecklar samtalen och diskussionerna **väl**. Eleven framför åsikter med **väl** underbyggda argument. Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med **väl fungerande** struktur och innehåll och **god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.

* årskurs 7-9